

ЗАТВЕРДЖЕНО  
Рішення Національної ради України  
з питань телебачення і радіомовлення  
14.12.2011 № 2874

## **План розвитку національного телерадіоінформаційного простору**

### **I. Загальні положення**

Цей План розвитку розроблено на виконання вимог статей 21, 22, 23 Закону України „Про телебачення і радіомовлення”. План розвитку є основою для прийняття Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення рішень щодо створення та розвитку каналів мовлення та телемереж, які передбачають використання радіочастотного ресурсу України, визначення конкурсних умов та оголошення конкурсів на отримання ліцензій на мовлення, визначення умов ліцензій на мовлення, яке ліцензується за реєстраційним принципом.

План розвитку визначає порядок розширення каналів, мереж мовлення, телемереж та багатоканальних телемереж. План розвитку переглядається не рідше одного разу на рік за результатами звіту Національної ради.

### **II. План використання радіочастотного ресурсу, виділеного для телебачення і радіомовлення**

#### **1. Загальна характеристика телерадіоінформаційного простору України**

1.1. Нормативно-правовими актами з питань використання радіочастотного ресурсу України, зокрема, є:

Закони України “Про телебачення і радіомовлення”, “Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення”, “Про радіочастотний ресурс України”, „Про телекомунікації”;

Державна програма впровадження цифрового телерадіомовлення, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 26.11.2008 № 1085;  
нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України;

рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення.

У цьому Плані розвитку терміни вживаються у значеннях, визначених у Законах України „Про телебачення і радіомовлення”, „Про телекомунікації”, „Про радіочастотний ресурс України”.

1.2. Відповідно до частини четвертої статті 23 Закону України “Про телебачення і радіомовлення” визначені такі територіальні категорії мовлення та каналів мовлення, які отримали відповідні ліцензії на мовлення:

загальнонаціональні (додаток 1);

регіональні (додаток 2);

місцеві (додаток 3).

1.3. Використання радіочастотного ресурсу України, виділеного для потреб телебачення і радіомовлення, здійснюється відповідно до Плану використання радіочастотного ресурсу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.06.2006 № 815 (далі – План використання радіочастотного ресурсу).

1.4. Радіотехнології, що використовуються в Україні для цілей телерадіомовлення, згідно з Планом використання радіочастотного ресурсу, включають аналогове звукове та телевізійне мовлення, супутникове радіомовлення та радіотехнологію багатоканального наземного телерадіомовлення для передачі та ретрансляції телевізійного зображення, передавання звуку, цифрової інформації у багатоканальних розподільчих системах, цифрове ефірне наземне телевізійне мовлення.

1.5. Наземне ефірне радіомовлення реалізується у діапазонах частот довгих, середніх та коротких хвиль, а також ультракоротких хвиль нижнього та верхнього піддіапазонів.

1.6. Впровадження цифрового телемовлення передбачає перехідний період, коли одночасно будуть працювати аналогові та цифрові станції. Після завершення перехідного періоду мовлення здійснюватиметься виключно у цифровому форматі.

## **2. Принципи та умови користування радіочастотним ресурсом України**

2.1. Створення каналів та частот мовлення здійснюється за поданням Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення відповідно до вимог законодавства про телекомунікації та радіочастотний ресурс на підставі Плану використання радіочастотного ресурсу.

2.2. Телерадіоорганізація, яка має на меті створення нового каналу мовлення з використанням радіочастотного ресурсу, подає до Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення пропозиції зі створення нового проекту мовлення, які включають у себе програмно-економічне обґрунтування, перелік технічних характеристик радіоелектронного засобу мовлення за формою, встановленою Положенням про надання висновків щодо електромагнітної сумісності та дозволів на експлуатацію

радіоелектронних засобів мовлення, затвердженим рішенням Національної комісії з питань регулювання зв'язку України від 12.08.2005 № 46, зареєстрованим в Міністерстві юстиції 31.08.2005 за № 963/11243, та згоду власника висотної споруди на встановлення технічного засобу мовлення.

2.3. Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення після розгляду зазначених пропозицій телерадіоорганізацій приймає рішення про направлення подання до органу радіочастотного планування про розробку висновків щодо визначення можливості та умов використання частотних присвоєнь.

2.4. Можливість та умови використання частотного ресурсу визначаються відповідним висновком органу радіочастотного планування.

2.5. Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення здійснює розбудову мереж мовлення шляхом ліцензування окремих видів мовлення. Ліцензування окремих видів мовлення відбувається на конкурсних засадах (за результатами відкритих конкурсів) або без конкурсів (за заявковим принципом) відповідно до вимог Закону України „Про телебачення і радіомовлення”.

2.6. Видача ліцензії Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення на ефірне мовлення та багатоканальне мовлення з використанням радіочастотного ресурсу здійснюється за результатами відкритих конкурсів. Конкурс на отримання ліцензії ініціюється, оголошується і проводиться Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення відповідно до вимог статті 25 Закону України „Про телебачення і радіомовлення”. Конкурсні умови визначаються Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення.

2.7. З метою збереження цілісності мережі теле- та радіомовлення загальнонаціональних та регіональних каналів мовлення та програмного наповнення додаткові частоти/канали або додатковий час мовлення, отримані на конкурсних засадах, заносяться до раніше виданих Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення ліцензій на мовлення.

2.8. Ліцензування місцевого мовлення відбувається в обсягах часу, який забезпечується фінансово-економічними та професійно-технічними можливостями місцевих телерадіомовників, для ефективного використання радіочастотного ресурсу та вільного часу мовлення на каналах. Граничний обсяг мовлення для створення місцевого каналу мовлення визначається конкурсними умовами.

2.9. З метою уточнення території розповсюдження програм ліцензіат надає до Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення виміри напруженості електромагнітного поля, здійснені органом радіочастотного планування, та карти покриття, на підставі яких вносяться відповідні зміни до ліцензії.

2.10. Створення і розвиток ефірних наземних багатоканальних мереж у сільській місцевості, на складних за рельєфом територіях, у тінюваних зонах здійснюються за технологіями та із застосуванням обладнання систем,

визначених відповідно до Плану використання радіочастотного ресурсу, за умови нестворення радіозавад супутниковому мовленню.

2.11. Ліцензування провайдерів програмної послуги в багатоканальних ефірних телемережах здійснюється відповідно до Закону України „Про телебачення і радіомовлення”.

2.12. Власний канал мовлення суб'єкта господарювання в ефірній багатоканальній телемережі ліцензується відповідно до Закону України „Про телебачення і радіомовлення” на конкурсних засадах.

2.13. Використання радіоелектронних засобів мовлення та/або випромінювальних пристроїв здійснюється без дозволів органів радіочастотного планування у разі їх включення Національною комісією з питань регулювання зв'язку України до Переліку радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, для експлуатації яких не потрібні дозволи на експлуатацію, затвердженого рішенням Національної комісії з питань регулювання зв'язку від 06.09.2007 № 914, зареєстрованого в Міністерстві юстиції 20.11.2007 за № 1297/14564.

2.14. Додаткове впровадження радіоелектронних засобів мовлення та/або випромінювальних пристроїв багатоканальних ефірних телемереж здійснюється за поданням Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення до органів радіочастотного планування з подальшим внесенням їх місцезнаходження до переліку передавачів у додатку до ліцензії Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення.

2.15. На підставі наявних висновків щодо електромагнітної сумісності радіоелектронних засобів мовлення Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення приймає рішення про створення багатоканальних ефірних телемереж у діапазоні 11,7-12,5 ГГц, визначених Планом використання радіочастотного ресурсу, та звертається до суб'єктів інформаційної діяльності про надання протягом визначеного строку пропозицій щодо технічної розробки мережі мовлення.

2.16. Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення до введення в експлуатацію вітчизняного супутникового ретранслятора з метою вирішення технологічних, правових, організаційних питань впровадження супутникового мовлення з використанням Національної супутникової системи зв'язку та мовлення визначає спільно з:

Національним космічним агентством України план заходів щодо параметрів Національної супутникової системи зв'язку та мовлення, а також характеристик частотно-орбітального ресурсу, який планується для цілей телерадіомовлення;

Державним комітетом телебачення та радіомовлення та іншими заінтересованими органами потребу у використанні потужностей Національної супутникової системи зв'язку та мовлення та Супутникової розподільчої мережі інформаційного забезпечення для цілей телерадіомовлення.

Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення формує наукове та правове обґрунтування щодо залучення телерадіоорганізацій усіх форм власності до використання частотно-орбітального ресурсу, призначеного для цілей телерадіомовлення.

2.17. Надання телекомунікаційних послуг на території України є виключним правом юридичних осіб, розташованих на території України, які зареєстровані відповідно до законодавства України, та/або фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності з постійним місцем проживання на території України відповідно до частини другої статті 6 Закону України „Про телекомунікації”.

2.18. У ліцензії на супутникове мовлення зазначаються технічні параметри супутникового каналу мовлення, визначені умовами договору з оператором телекомунікацій та оператором супутникового ретранслятора.

### **3. Порядок впровадження цифрового телемовлення**

3.1. У складі багатоканальних телемереж МХ-1, МХ-2, МХ-3, МХ-5 (далі – Телемережі) встановлюються такі етапи впровадження цифрового мовлення:

I етап – розбудова Телемереж (2010-2011 роки);

II етап – одночасне мовлення на Телемережах та мережі аналогового наземного телемовлення. Забезпечення населення пристроями для прийому телепрограм в цифровому форматі (2011-2012 роки);

III етап – часткове вимкнення радіоелектронних засобів аналогового наземного телемовлення за згодою ліцензіатів та з урахуванням вимог частини дев'ятої статті 22 Закону України «Про телебачення і радіомовлення». Вивільнення радіочастотного ресурсу (2012 рік);

IV етап – розбудова багатоканальних телемереж МХ-4, МХ-7, МХ-6, МХ-8 (2013-2015 роки);

V етап – повний перехід від аналогового до цифрового формату телемовлення на всій території країни (2015 рік).

3.2. Унаслідок перевантаження радіочастотного ресурсу, передбаченого для впровадження Телемереж, діючими радіоелектронними засобами аналогового мовлення та радіоелектронними засобами мовлення інших служб спеціальних та загальних користувачів, радіочастотне планування Телемереж здійснюється для комбінованого варіанта розбудови – з використанням багаточастотних та одночастотних синхронних мереж.

3.3. У разі прийняття Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення рішення про використання (за згодою ліцензіата) телевізійного каналу (частоти) з метою розбудови цифрової багатоканальної телемережі, задіяного в діючій телемережі аналогового ефірного мовлення телекомпанії-ліцензіата, відповідно до пункту „в” частини третьої статті 35 Закону України „Про телебачення і радіомовлення”, ліцензія на мовлення ліцензіата переоформлюється.

3.4. Вимоги Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення щодо розбудови мережі мовлення можуть коригуватися.

3.5. Розбудова телемереж відбувається одночасно, що забезпечує рівні можливості для всіх переможців конкурсу на мовлення на Телемережах.

3.6. Відповідно до вимог статті 23 Закону України „Про телебачення і радіомовлення” цифрове мовлення з використанням радіочастотного ресурсу України ліцензується як багатоканальне мовлення на конкурсних засадах.

3.7. Конкурс на отримання ліцензії на мовлення з використанням вільних каналів мовлення на Телемережах оголошується згідно з рішенням Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення.

3.8. Повний перехід від аналогового наземного ефірного телемовлення на цифрове планується до 17 червня 2015 року.

### **III. Основні вимоги щодо змістовного наповнення та співвідношення форматів мовлення у кожному з територіальних сегментів телерадіоінформаційного простору**

#### **1. Критерії формування програмної концепції мовлення**

1.1. У зв'язку з обмеженістю частотного ресурсу, який використовують ефірні мовники, всі телерадіоорганізації мають виконувати зобов'язання щодо концепції мовлення, затвердженої ліцензією.

1.2. Мовлення телерадіокомпаній складають програми і передачі різного жанрового спрямування: інформаційні, аналітичні, публіцистичні, художньо-розважальні та інші.

1.3. У телерадіомовленні формат визначається за переважною більшістю (за обсягом) програм і передач різного жанрового спрямування, стилем та жанром музики, що переважає в ефірі.

1.4. Сукупність змістовного наповнення телеканалу визначає його формат мовлення.

1.5. Основними форматами телевізійного мовлення є інформаційний, культурологічний, просвітницький, розважальний, дитячий.

1.6. Згідно з чинним законодавством телерадіоорганізації можуть змінювати формат мовлення тільки шляхом подання до Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення заяви на переоформлення ліцензії, яка розглядається в установленому порядку Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення.

1.7. Ліцензійні зобов'язання телерадіоорганізацій щодо мови ведення програм (передач), які визначаються згідно з вимогами чинного законодавства, є важливим аспектом у реалізації державної політики застосування української мови і мов національних меншин, що компактно проживають на конкретній території, в теле- і радіоефірі. При цьому впорядкування використання мов в ефірі теле- і радіокомпаній відбувається з

урахуванням положень Європейської хартії регіональних мов або мов меншин та статті 10 Закону України „Про телебачення і радіомовлення”.

## **2. Забезпечення збалансованим різноформатним мовленням кожного з територіальних сегментів телерадіоінформаційного простору**

2.1. Формулювання вимог щодо змістовного наповнення та співвідношення форматів мовлення у кожному з територіальних сегментів телерадіоінформаційного простору Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення здійснюється відповідно до статті 4 Закону України „Про телебачення та радіомовлення”.

2.2. Для реалізації завдань Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення планує та контролює змістове наповнення і співвідношення форматів мовлення у кожному з територіальних сегментів телерадіоінформаційного простору. З метою забезпечення збалансованим різноформатним мовленням кожного з територіальних сегментів телерадіоінформаційного простору Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення контролює під час ліцензування телерадіокомпаній присутність у кожному регіоні мовлення з наповненням різного тематичного і жанрового спрямування. Принцип дотримання збалансованості різноформатного мовлення та наявність знижок, застосованих при нарахуванні ліцензійного збору, враховуються під час розгляду Національною радою питання щодо можливості і доцільності внесення змін до програмних концепцій телерадіокомпаній у разі надходження від них відповідних заяв.

2.3. Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення відповідно до чинного законодавства застосовує знижки при нарахуванні ліцензійного збору телерадіоорганізаціям, зменшує або збільшує його розмір згідно із Методикою розрахунків розмірів ліцензійного збору за видачу або продовження строку дії ліцензії на мовлення, ліцензії провайдера програмної послуги, визначення розміру плати за переоформлення ліцензії та видачу дублікату ліцензії на мовлення, ліцензії провайдера програмної послуги, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 № 412.

2.4. Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення здійснює нагляд за діяльністю телерадіоорганізацій щодо дотримання форматів мовлення, зазначених у ліцензії. З метою забезпечення виконання телерадіоорганізаціями багатоканального, ефірного теле- і радіомовлення, супутникового, проводового та кабельного мовлення програмної концепції і ліцензійних зобов'язань Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення рекомендує телерадіоорганізаціям утриматись від внесення змін до ліцензій у частині програмної концепції протягом року з дня отримання ними ліцензії на мовлення.

2.5. Внесення змін до програмної концепції мовлення здійснюється відповідно до вимог Закону України „Про телебачення і радіомовлення”.

### **3. Принципи добору (пакування) програм провайдерами програмної послуги, придбаних для ретрансляції в кабельних мережах (окрім мереж багатоканального мовлення)**

3.1. З метою реалізації частини першої статті 4 Закону України „Про телебачення і радіомовлення” щодо розповсюдження програм і передач вітчизняного виробництва провайдеру програмної послуги необхідно виокремлювати універсальну програмну послугу з-поміж програм національних каналів і мовників (за умови безоплатної передачі оператору права на трансляцію останніх) та надавати пріоритет українським регіональним і місцевим мовникам, які отримали ліцензії на супутникове мовлення.

3.2. Загальна концепція добору пакування (переліку) програм, придбаних для ретрансляції, складається з переліку програм, що входять до складу універсальної програмної послуги, та переліку програм інших мовників (супутникове або кабельне мовлення).

3.3. У переліку програм зазначаються канал прийому, канал ретрансляції, програма, умови розповсюдження для кожної із програм, номер і дата документа, що підтверджує придбання та право на розповсюдження (ретрансляцію) програм іншого мовника.

3.4. Для розповсюдження програм універсальної програмної послуги провайдер програмної послуги не зобов'язаний укладати договори з відповідними телерадіоорганізаціями.

3.5. Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення з урахуванням положень частини першої статті 4 Закону України „Про телебачення і радіомовлення” рекомендує суб'єктам господарювання включати до складу загальної концепції добору програм не менше 50% програм вітчизняних мовників.

Національна рада при нарахуванні ліцензійного збору провайдера програмної послуги може збільшувати його розмір згідно із Методикою розрахунків розмірів ліцензійного збору за видачу або продовження строку дії ліцензії на мовлення, ліцензії провайдера програмної послуги, визначення розміру плати за переоформлення ліцензії та видачу дублікату ліцензії на мовлення, ліцензії провайдера програмної послуги, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 № 412.

3.6. Формування загальної концепції добору програм провайдерів програмної послуги здійснюється відповідно до правил формування програмної послуги в пакетах програм провайдера програмної послуги, затверджених рішенням Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення.

3.7. Пакування програм провайдерами програмної послуги здійснюється в такій послідовності:

універсальна програмна послуга (індивідуально для кожного населеного пункту);



загальнонаціональні телеканали, які не входять до складу універсальної програмної послуги;

регіональні та місцеві, які отримали ліцензію на супутникове мовлення (для кожного населеного пункту);

парламентський телеканал „Рада”;

програми телеорганізацій, які отримали ліцензію на кабельне мовлення в конкретній мережі мовлення (індивідуально для кожного населеного пункту);

програми вітчизняних телеорганізацій, які отримали ліцензії на супутникове мовлення;

іноземні програми країн, які ратифікували Європейську конвенцію про транскордонне телебачення, та програми країн, зміст яких адаптовано до вимог вітчизняного законодавства та відповідає вимогам Європейської конвенції про транскордонне телебачення і ретрансляція яких на території України не обмежується згідно з частиною першою статті 42 Закону України „Про телебачення і радіомовлення”.

3.8. Для забезпечення засобами телерадіомовлення культурних та інформаційних потреб громадян України Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення враховує наявність у кожному з територіальних сегментів телерадіоінформаційного простору якісного змістовного наповнення та різноманітних форматів мовлення.

3.9. У процесі розбудови каналів мовлення та ліцензування надається перевага телерадіоорганізаціям, які виробляють та поширюють соціально важливі програми (інформаційні, соціально-політичні, дитячі тощо), програми власного та вітчизняного виробництва, задовольняють інформаційні потреби національних меншин та забезпечують свободу слова. Одним із визначальних факторів є наявність в ефірі програм власного та вітчизняного виробництва.

Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення сприяє розвитку суспільного, громадського, освітнього, культурологічного мовлення.

**Начальник управління  
правового забезпечення**

/підпис/

**М. Пушкаренко**